

Johannes 20: 19-23 en Psalm 150, Pinksteren, 12 juni 2011, Schoonhoven

Gemeente van Christus,

Sommige liederen klinken anders, als je het verhaal van de dichter weet.
Zo zongen we net een lied van Sytze de Vries (bundel Tussentijds nr 175).
*Al is mijn stem gebroken, / mijn adem zonder kracht,
het lied op and're lippen / draagt mij dan door de nacht.*

Die de Vries kan het mooi zeggen, en het rijmt ook nog, denken we dan.

Maar als we weten dat Sytze de Vries dit lied schreef in een periode dat hij zelf aan hyperventilatie leed (zware ademhalingsmoeilijkheden), dan is het opeens niet meer alleen een mooi lied, maar een benauwde schreeuw, een echt levenslied, zowat een psalm.

*... door ademnood bevangen / of in verdriet verstild:
het lied van uw verlangen / heeft mij aan 't licht getild!*

Aan het begin van onze schriftlezing uit het Johannesevangelie lijden de discipelen aan zoiets als een geestelijke hyperventilatie. Het is de avond van de paasdag (bij Johannes vallen Pasen en Pinksteren letterlijk op één dag – later meer daarover), en ze zitten bij elkaar in een huis of een kamer. De sfeer is benauwd, bedrukt. Ze hebben, zo staat er, de deuren afgesloten, uit angst voor de Joden. Jezus is vermoord, ze voelen zichzelf ook niet veilig. Maria van Magdala heeft wel verteld dat ze Jezus heeft ontmoet, dat hij lééft. Maar geloof dat maar eens. Het is avond. Het is donker. Ze zitten in een afgesloten huis, als Noach in zijn ark (daar hebben we het de afgelopen weken over gehad). Als Jezus dood was, wat het meest waarschijnlijk was, dan zag de toekomst er leeg uit. Mislukt. Somber. Mocht Maria van Magdala toch gelijk hebben, mocht hij *nog* leven, of *weer* leven, dat zou geweldig zijn, maar dan hadden ze ook een ander probleem. Dan zou hij wel een appeltje met hen te schillen hebben, want de discipelen hadden Jezus of verraden (Judas), of verloochend (Petrus), of in de steek gelaten (alle anderen behalve Johannes).

Kortom, er heerst een sfeer van geestelijke hyperventilatie daar in dat huis. Benauwdheid. Angst. Geen lucht.

Nu ja, een sfeer, een situatie, waar we vroeg of laat allemaal mee worden geconfronteerd. Het gevoel dat je opgesloten zit, dat er geen uitweg is, geen uitgang, alleen maar kringetjes om in rond te draaien. Dat je verlangt naar lucht en ruimte, maar je weet niet hoe.

Dan wordt het Pasen in dat benauwde huis. De opgestane Heer toont zich aan zijn leerlingen. Johannes vertelt het met vermijding van alle sensatie of ophef: *Jezus kwam in hun midden staan en zei: Vrede met jullie.* Shalom! Dat was een tamelijk alledaagse groet in die tijd. Zoiets als goeiemorgen of goeienavond. Maar soms krijgt een gewone groet een bijzondere klank.

Jezus had ook iets anders kunnen zeggen. Hen uit kunnen schelden. Waar waren jullie nou, op Golgotha? Waarom hebben jullie mij in de steek gelaten? Mij laten vallen? Dat zegt Jezus niet. Hij zegt *Shalom*. Een woord met een verzoenende klank, een woord waar vergeving in meeklinkt. En daarmee komt er al wat eerste lucht, opluchting, in dat afgesloten huis.

Jezus illustreert zijn woorden met het tonen van zijn handen en zijn zijde. De wonden aan zijn lijf. Als bewijs dat het echt is, dat hij werkelijk is opgestaan uit de dood. Als bewijs dat de wonden die een mens kunnen worden toegebracht, hoe gruwelijk ook, het laatste niet zijn. Het laatste is dat God ons geneest, herschept, herschept... Het laatste is dat er een vrede is die door geen geweld is kapot te maken.

De discipelen zijn blij... en sprakeloos. Johannes vertelt ons dat ze niets uit weten te brengen. Leden ze eerst aan hyperventilatie door angst en verdriet, nu happen ze naar adem van vreugde.

Nog eens zei Jezus: Vrede met jullie. Shalom! Echt! *Zoals de vader mij heeft uitgezonden, zo zend ik jullie uit.* Uit deze benauwde afgesloten kamer, de wijde wereld in. *Na deze woorden blies hij over hen heen en zei: Ontvang de heilige Geest!*

Johannes gebruikt hier een woord voor *uitblazen* dat zeldzaam is in de bijbel. Een van de weinige andere plaatsen waar we het tegenkomen, is in de Griekse vertaling van het OT (de Bijbel werd toen net als nu vaak in vertaling gelezen), Genesis 2:7 (het Scheppingsverhaal), waar we lezen: *Toen maakte God, de Heer, de mens. Hij vormde hem uit stof, uit aarde, en blies hem levensadem in de neus. Zo werd de mens een levend wezen.*

Dat uitblazen van de geest heeft dus te maken met: schepping, levend maken, animeren, re-animeren. Het is alsof God de Vader opnieuw aan het scheppen is. Zijn Zoon geeft de discipelen letterlijk en figuurlijk lucht: hij geneest hen van hun benauwdheid, hun schuld, hun angst.

Na deze woorden blies hij over hen heen en zei: Ontvang de heilige Geest!

Dus: in het Johannesevangelie wordt het op de avond van de paasdag meteen Pinksteren. Waar bijvoorbeeld Lucas 50 dagen laat vallen tussen Pasen en Pinksteren, tussen opstanding en de uitstorting van de Geest, vallen bij Johannes Pasen en Pinksteren op één dag. Spreken Lucas en Johannes elkaar tegen? Ze zeggen het zelfde op een andere manier.

Wat is Pinksteren? **Pinksteren is het als de opstanding van Jezus door de werking van de Heilige Geest werkelijkheid wordt in het leven van mensen.** Als de werkelijkheid van de opstanding uit de

doden doordringt in ons hart, in onze gedachten, in ons denken, tot in al onze vezels. Als we helemaal gaan tintelen van die geweldige werkelijkheid: de dood en zijn trawanten zijn overwonnen. Volgens Lucas gebeurde dat pas 50 dagen na

Pasen, toen de Geest ging waaien en stormen in Jeruzalem. Petrus ging vervolgens een enthousiaste preek houden over... de opstanding! Zo landde volgens Lucas de boodschap van de opstanding pas echt goed op Pinksteren. Zo duwt Lucas Pasen als het ware 50 dagen vooruit. Johannes doet het anders: die trekt Pinksteren als het ware 50 dagen terug, en laat de gave van de heilige Geest al plaatsvinden op de dag van de opstanding. Verschullende benadering, zelfde boodschap. **Op Pinksteren wordt het pas goed Pasen.**

Nog eens zei Jezus: Vrede met jullie. (Shalom!) Na deze woorden blies hij over hen heen en zei: Ontvang de heilige Geest! Als jullie iemand zonden vergeven, dan zijn ze vergeven; vergeven jullie ze niet, dan zijn ze niet vergeven.

Jezus zendt de discipelen uit dat benauwde, afgesloten huis de wereld in, om ook anderen te bevrijden uit hun benauwdheid - omdat ze gebukt gaan onder een besef van hun zonden, hun zinloosheid, hun mislukkingen. De discipelen mogen mensen die boetvaardig zijn ervan verzekeren dat hun zonden vergeven zijn. Maar wie deze wereld bewust met zonde blijven vervuilen, die moeten ze duidelijk maken dat zij God niet aan hun zijde vinden. Want de Heilige Geest troost en vergeeft, maar stelt ook onder kritiek. Het is niet zo dat de Geest alles wel best vindt. De Heilige Geest is geen watje. De Heilige Geest is de Geest van God, de Geest die ook Jezus vulde, de Geest die ja zegt tegen het licht, maar nee tegen iedere vorm van duisternis.

Jezus *blies* de H. geest over de discipelen, en vervolgens zijn ze vol van die Heilige Geest de wereld ingetrokken. Om deze wereld te bevrijden van zijn chronische hyperventilatie. Sindsdien hebben generaties gelovigen deze Geest aan elkaar doorgegeven. Met vallen en opstaan! Wij hebben die Geest ontvangen, en mogen die Geest weer doorgeven aan de generatie die nu in de startbokken staat.

Hoe doen we dat?

Vandaag doen we dat heel letterlijk, door God te loven en flink te zingen. **Want zingen is in- en uitademen.** Als wij zingen ademen wij de Heilige Geest in en uit. En zo geven wij de Geest door. Aan elkaar en aan onze kinderen.

Psalm 150 zeg dat zo mooi: *Alles wat adem heeft, love de Heer.* En psalm 93 ook: *Gezegend zal Hij wezen die ons bij name riep, / die zelf de adem schiep waarmee Hij wordt geprezen.* Maar de geest maakt niet alleen zangers en zangeressen van ons. (Misschien houdt u niet eens van zingen, of vindt u de liederen die wij hier zingen maar zozo....)

Wij loven God ook door ons dagelijkse leven een glans van licht en ruimte te geven. Wie geïnspireerd zijn werk doet, wat het ook is, die geeft

de schepping glans. Hoe ga je met je burens om, je collega's? Met de vreemdeling die je ontmoet? Hoe gaan je om met succes en tegenslag? Met gezondheid en met ziekte? Wat straal je uit naar de mensen met wie je

dagelijks verkeert? Is er om je mond een glimlach gegroeid, of een grijns? Kunnen je ogen nog stralen, of staan ze voortdurend op onweer? Speel je alleen nog maar nootjes, organist, - of *loof je de Heer?* Zing je alleen nog maar nootjes, cantorij, - of *loof je de Heer?* Kun je alleen nog maar preken, dominee, of kun je ook gewoon op ijs trakteren?

Bij Lucas zit er een periode van 50 dagen tussen Pasen en Pinksteren.

Bij Johannes vallen Pasen en Pinksteren op één dag.

Wat houdt ons tegen om iedere dag Pinksteren te vieren en de Heer te loven met de adem, de Heilige Geest die Hij onszelf gegeven heeft?

Ik eindig met een kleine variatie van het slotcouplet van het hyperventilatielied van Sytze de Vries:

*Ons lied wordt steeds gedragen
door vleugels van de hoop
het stijgt de angst te boven
om leven dat verloopt.
Het zingt van vergezichten,
het ademt van uw Geest.
In ons gezang mag lichten
een dagelijks Pinksterfeest.*

Amen

Ds. F.W. Verbaas